

Stano Filko: 2037

Kunsthalle Bratislava prináša samostatnú výstavu významného slovenského avantgardistu Stana Filka. Výstava s konceptuálnym názvom „2037“ v priestore Kunsthalle LAB bude poctou autorovi k jeho nedožitej 80-ke. Otvorenie výstavy, ktorú pripravila hlavná kurátorka KHB Nina Vrbanová, sa uskutoční vo štvrtok 22. júna o 18:00 hod. Návštevníkom i okoloidúcim bude prístupná až do 27. augusta 2017.

Stano Filko (1937, Veľká Hradná – 2015, Bratislava) študoval maľbu na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave v rokoch 1959 – 1965. Krátko po úspešnom štarte v druhej polovici 60. rokov doma i v zahraničí ho postihla normalizácia, vylúčenie zo Zväzu a zákaz vystavovať. Reagujúc na pozvanie zúčastniť sa prestížnej prehliadky súčasného umenia Documenta 7 v Kasseli naložil svoju Škodou 100 grafikami a drobnými dielami, ktoré vystavil spolu s autom bez možnosti návratu. V roku 1981 tak emigroval do Nemecka a neskôr do USA. Domov na Slovensko sa vrátil až po revolúcii v roku 1990. Filko patril k iniciátorom konceptuálneho a osobitne intermediálneho umenia. Prezentoval sa azda na všetkých svetovo relevantných prehliadkach umenia (Bienále v Paríži 1969, Expo v Osake 1970, Documenta v Kasseli 1982, Bienále v Benátkach 2005 či Bienále v Lyone 2011).

Prípravu výstavného projektu podnietila symbolická príležitosť jeho nedožitej 80-ky v júni tohto roka. Konceptuálne formulovaný názov výstavy „2037“ je odkazom na futuristicko-utopistický akcent neskorej tvorby Filka po roku 2000. V tejto vrcholnej fáze usiloval o vyjadrenie univerza prostredníctvom spektra 12 farieb a jeho syntézy vo forme inštalácií, objektov, ale aj komornejších prác na papieri. „*Filkovou túžbou bolo v symbolike farieb postihnúť ‚Všetko‘ – od rudimentárneho pozemského bytia až k transcencii, spiritualite a vákuu*“, píše v sprievodnom texte Vrbanová. Výber prezentovaných diel chce ukázať priestorové, plošné, a v neposlednom rade konceptuálne uvažovanie umelca o štruktúre sveta a bytia, ako aj vlastnej existencie v ňom.

Nosnú líniu výstavy tvorí stĺporadie 12 plechových objektov – rakiet. Každý objekt samostatne podľa maľovanej farebnej špirály symbolizuje jednu z čakier a spoločne

zároveň vyjadrujú kontinuitu a súvzťažnosť celku bytia. Obraz priestorového myslenia umelca na výstave dopĺňa aj strieborný nafukovací balón – guľa, ktorá svojím tvarom asocjuje glóbus či planétu, ktorá zosobňuje všetky úrovne existencie naraz. *„Okrem planetárnych asociácií môžu tvar a farba objektu navodzovať aj univerzálnejšie výrazové kategórie ako úplnosť, dokonalosť či absolútnosť“*, uvádza Vrbanová.

Model sveta podľa Filka vizualizuje aj kolekcia rukopisne komentovaných a „prepisovaných“ tlačí na papieri. Tieto komorné práce fungujú ako autonómne diela, no možno ich vnímať aj ako koncepty či návrhy uplatnenia spektra farieb v architektúre. Priestorom pre vytvorenie komplexného environmentu, resp. totálnej inštalácie (ako absolútneho sveta osebe) bol Filkovi najmä bratislavský ateliér a neskôr jeho rodisko – obec Veľká Hradná, kde sa mu však toto organické múzeum nepodarilo dokončiť.

2037

Stano Filko

Kurátorka: Nina Vrbanová
Vernisáž: 22. júna 2017 od 18:00 do 20:00 hod.
Trvanie výstavy: 23. jún – 27. august 2017
Miesto: Kunsthalle LAB, Námestie SNP 12, Bratislava